UNM zadaci za praktikum

INTERPOLACIJA I DIFERENCIRANJE

1.

Neka je funkcija f
 zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i
 $F = [f_1, ..., f_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica ne mora biti ekvidistantna.

- Napisati M-fajl novatablica.m u kom se prethodna tablica proširuje do nove dodavanjem čvorova $\frac{x_i+x_{i+1}}{2}, i=1,...,n-1$, i računanjem vrednosti funkcije f u njima korišćenjem formule: $f(\frac{x_i+x_{i+1}}{2}) = \frac{f(x_i+1)+f(x_i)}{2}, i=1,...,n-1$.
- Napisati M-fajl Lagr1.m sa funkcijom L = Lagr1(x) koja za uneti argument x vraća približnu vrednost funkcije f u toj tački izračunatu pomoću Lagranžovog interpolacionog polinoma L, korišćenjem svih vrednosti iz nove tablice.

2.

Neka je funkcija f zadata eksplicitno komandnim M-fajlom funkcija.m.

- Napisati M-fajl tablica.m sa funkcijom [X,Y] = tablica(a,b,n) koja tabelira zadatu funkciju f na intervalu [a,b] sa n čvorova.
- Napisati M-fajl Lagr1b.m sa funkcijom [L,y] = Lagr1b(x,a,b,n) koji formira i vraća koeficijente Lagranžovog interpolacionog polinoma L formiranog koristeći sve vrednosti iz tablice, kao i vrednost formiranog polinoma u tački x.
- Uporediti grafike funkcije f i formiranog interpolacionog polinoma.

3.

Neka je funkcija f
 zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza
 $X = [x_1, ... x_n]$ i $F = [f_1, ..., f_n]$ za tu tablično zadatu funkciju.

- Napisati M-fajl tablicaCheck.m sa funkcijom t=tablicaCheck() koja vrši proveru da li je tablica u komandnom fajlu tablica.m ekvidistantna i da li je niz X zadat u strogo rastucem poretku. Ukoliko su oba uslova ispunjena funkcija vraća vrednost 1, u suprotnom vraća vrednost 0 i u oba slučaja ispisuje odgovarajuću poruku.
- Napisati M-fajl polozaj.m sa funkcijom polozaj(x) koja za uneti argument x vraća vrednost 1 ukoliko je $x < x_2$, 2 ukoliko je $x > x_{n-1}$ i 0 inace.
- Napisati M-fajl Njutn.m sa funkcijom Njutn(x) koja ukoliko su svi uslovi ispunjeni, vraća približnu vrednost funkcije f u tački x izračunatu korišćenjem I (II) Njutnovog interpolacionog polinoma, ako je vrednost funkcije polozaj u tački x jednaka 1 (2), odnosno izdaje odgovarajuću poruku ukoliko je polozaj(x) = 0.

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $Y = [y_1, ...y_n]$ za tu tablično zadatu funkciju. Tablica ne mora biti ekvidistantna.

- Napisati M-fajl tablicaCheck.m sa funkcijom t = tablicaCheck() koja vrši proveru da li je niz X zadat u strogo rastucem poretku i da li je niz Y monoton. Ukoliko su oba uslova ispunjena funkcija vraća vrednost 1, u suprotnom vraća vrednost 0. Ukoliko neki od uslova nije ispunjen, funkcija ispisuje odgovarajuću poruku.
- Napisati M-fajl vredfunk.m sa funkcijom y = vredfunk(x) koja za uneti argument x vraća približnu vrednost funkcije f u toj tački izračunatu pomoću Njutnovog interpolacionog polinoma sa podeljenim razlikama konstruisanog korišćenjem svih vrednosti iz tablice.

5.

Neka su u komandnom fajlu podaci.m dati funkcija f i vektor X koji sadrži samo celobrojne vrednosti.

- Napisati M-fajl tablica.m sa funkcijom [X1, Y1] = tablica() koja formira tablicu gde se vektor X1 sastoji samo od parnih vrednosti vektora X, a vektor Y1 su vrednosti eksplicitno zadate funkcije f u čvorovima vektora X1 zaokruženi na 3 decimale.
- Napisati M-fajl inverz.m sa funkcijom inverz(y) koja za zadatu vrednost y inverznom interpolacijom približno određuje x za koje je f(x) = y. (*Tablica neće biti ekvidistantna, pa koristimo Lagranzov interpolacioni polinom)

6.

Neka je funkcija f zadata eksplicitno komadnim M-fajlom funkcija.m.

- Napisati M-fajl tablica.m sa funkcijom [X,Y] = tablica(a,b,n) koja formira ekvidistantnu tabelu funkcije f na segmentu [a,b] sa n čvorova.
- Napisati M-fajl promenaZnaka.m sa funkcijom [c,d] = promenaZnaka(a,b,n) koja na osnovu nizova X i Y dobijenih pozivanjem funkcije tablica(a,b,n) pronalazi i kao rezultat vraća prvi interval $[x_i,x_{i+1}]$ u kome funkcija menja znak $(c=x_i,d=x_{i+1})$. Pretpostavlja se da takav interval postoji.
- Napisati M-fajl nula.m sa funkcijom nula(a, b, n) koja metodom inverzne interpolacije približno određuje nulu funkcije f na intervalu [c, d], koristeći II Njutnov interpolacioni polinom zaključno sa konačnim razlikama reda 3. Kriterijum zaustavljanja iterativnog niza: $|q_i q_{i-1}| \le 10^{-4}$, i = 2, ...

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $Y = [y_1, ...y_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica ne mora biti ekvidistantna.

- Napisati M-fajl izvod.m sa funkcijom [X, Y, Yi] = izvod() u kom se na osnovu prethodne tablice formira tablica prvog izvoda funkcije f u tačkama $x_2, ..., x_{n-1}$ korišćenjem sledeće formule: $f'(x_i) = \frac{f(x_{i+1}) f(x_{i-1})}{x_{i+1} x_{i-1}}$, gde je $Yi = [f'(x_2), ..., f'(x_{n-1})]$.
- Napisati M-fajl vredizvod.m sa funkcijom vredizvod(x) koja za uneti argument x vraća približnu vrednost prvog izvoda funkcije f izračunatu korišćenjem Njutnovog interpolacionog polinoma sa podeljenim razlikama konstrusanog na osnovu svih vrednosti iz tablice iz fajla izvod.m.
- Napisati M-fajl nula.m sa funkcijom nula() koja metodom inverzne interpolacije približno određuje i vraća jednu nulu prvog izvoda funkcije f korišćenjem Njutnovog interpolacionog polinoma sa podeljenim razlikama (pretpostavka je da je prvi izvod monotona funkcija).

8.

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $Y = [y_1, ...y_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica mora biti ekvidistantna (sa korakom h).

- Napisati M-fajl drugiizvod.m sa funkcijom [X,Y,Y2i]=drugiizvod() u kom se na osnovu prethodne tablice formira tablica drugog izvoda funkcije f u tačkama $x_2,...,x_{n-1}$ korišćenjem sledeće formule: $f''(x)=\frac{f(x_{i-1})-2f(x_i)+f(x_{i+1})}{h^2}$, gde je $Y2i=[f''(x_2),...,f''(x_{n-1})]$.
- Napisati M-fajl vred2izvod.m sa funkcijom vred2izvod(x) koja za uneti argument x vraća približnu vrednost drugog izvoda funkcije f izračunatu korišćenjem I Njutnovog interpolacionog polinoma konstrusanog na osnovu svih vrednosti iz tablice iz fajla drugiizvod.m.
- Napisati M-fajl nula.m sa funkcijom nula() koja metodom inverzne interpolacije približno određuje nulu drugog izvoda funkcije f (pretpostavka je da je drugi izvod monotona funkcija) koristeći I Njutnov interpolacioni polinom zaključno sa konačnim razlikama reda 3. Kriterijum zaustavljanja iterativnog niza: $|q_i q_{i-1}| \le 10^{-4}, i = 2,$

9.

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $Y = [y_1, ...y_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica mora biti ekvidistantna (sa korakom h).

- ullet Napisati M-fajl izvod1.m sa funkcijom izvod1(x) koja računa vrednost prvog izvoda tabelirane funkcije u tački x koristeći diferenciranje I Njutnovog interpolacionog polinoma zaključno sa konačnim razlikama reda 4.
- ullet Napisati M-fajl izvod2.m sa funkcijom izvod2(x) koja računa vrednost drugog izvoda tabelirane funkcije u tački x koristeći diferenciranje I Njutnovog interpolacionog polinoma zaključno sa konačnim razlikama reda 4.

INTEGRACIJA

10.

Neka je funkcija f zadata eksplicitno komadnim M-fajlom funkcija.m.

- Napisati M-fajl trapez.m sa funkcijom I = trapez(a, b) koja približno računa i vraća vrednost određenog integrala funkcije f (granice integracije su a i b) korišćenjem uopštene Trapezne kvadraturne formule sa n = 9 čvorova.
- Napisati M-fajl simps.m sa funkcijom I = simps(a,b) koja približno računa i vraća vrednost određenog integrala funkcije f (granice integracije su a i b) korišćenjem uopštene Simpsonove kvadraturne formule sa n = 9 čvorova.
- Napisati M-fajl vredfunk.m sa funkcijom [X,Y] = vredfunk(k,p) koja približno izračunava vrednost funkcije $I(x) = \int_1^x f(t)dt$, kada se x kreće od 2 do $k \in N, k \ge 2$ sa korakom 1. Ukoliko je p = 1 integrale računati koristeći uopštenu Simpsonovu kvadraturnu formulu (sa n = 9 čvorova), a u slučaju kada je p = 2 uopštenu Trapeznu kvadraturnu formulu (sa n = 9 čvorova). Funkcija vraća dva niza: X sa vrednostima x_i i Y sa izračunatim vrednostima funkcije I(x) u tačkama x_i .

11.

Neka je funkcija f zadata eksplicitno komadnim M-fajlom funkcija.m.

- Napisati M-fajl integralt.m sa funkcijom [I, briter] = integralt(a, b, tol) koja sa tačnošću tol računa i vraća vrednost određenog integrala funkcije f (granice integracije su a i b) korišćenjem uopštene Trapezne kvadraturne formule. Funkcija vraća vrednost integrala i broj iteracija.
- Napisati M-fajl integrals.m sa funkcijom [I, briter] = integrals(a, b, tol) koja sa tačnošću tol računa i vraća vrednost određenog integrala funkcije f (granice integracije su a i b) korišćenjem uopštene Simpsonove kvadraturne formule. Funkcija vraća vrednost integrala i broj iteracija.
- Napisati M-fajl grafik.m sa funkcijom grafik(a,b) koja prikazuje grafik zavisnosti brzine konvergencije Simpsonove kvadraturne formule (plavo) i Trapezne kvadraturne formule (crveno), za različite tolerancije $(tol = 10^{-1}, ..., 10^{-6})$.

12.

Neka je funkcija f (koja ne mora biti (samo) pozitivna) zadata eksplicitno funkcijskim M-fajlom funkcija.m.

- \bullet Napisati M-fajl Runge.m sa funkcijom Runge(S1,S2) koja vraća vrednost Rungeove ocene greške uopštene Simpsonove kvadraturne formule, ako su S1 i S2 njene vrednosti od kojih je jedna izračunata sa dvostruko manjim korakom u odnosu na drugu.
- Napisati M-fajl zapremina.m sa funkcijom zapremina(a,b,tol) koja koristeći uopštenu Simpsonovu kvadraturnu formulu vraća zapreminu tela nastalog obrtanjem figure ograničene pravama y=0, x=a, x=b i funkcijom f oko ose Ox izračunatu sa tačnošću tol. (Za ocenu tačnosti koristiti funkciju Runge.)

(kolokvijum 2011.)

- Formirati M-fajl integral.m sa funkcijom integral(f, a, b) koja računa i vraća vrednost $\int_a^b f(x)dx$. Dozvoljeno je korišćenje ugrađene MATLAB funkcije za izračunavanje integrala.
- Formirati M-fajl sistem.m sa funkcijom sistem(d,t,n) koja formira sistem linearnih jednačina koji se dobija prilikom nalaženja koeficijenata kvadraturne formule oblika

$$\int_0^d t(x)f(x) dx \approx \sum_{i=0}^n A_i f(\frac{i*d}{n})$$

koja treba da je tačna za polinome što je moguće većeg stepena. Funkcija treba da vraća matricu sistema i vektor desne strane.

• Formirati M-fajl koeficijenti.m sa funkcijom koeficijenti(d, t, n) koja određuje koeficijente A_i gore napisane kvadraturne formule. Dozvoljeno je korišćenje operatora \ za rešavanje sistema. (* Nakon sistema linearnih jednačina, zadatak se može rešavati i nekom od metoda za sisteme linearnih jednačina: LU, iterativna,...).

14.

- Napisati M-fajl $legendre_poly.m$ sa funkcijom $L = legendre_poly(n)$ koja formira i vraca niz SVIH Ležandrovih polinoma do stepena n na intervalu [-1,1]. Nacrtati grafik svih formiranih Ležandrovih polinoma.
- Napisati M-fajl $Cebisev_poly.m$ sa funkcijom $C = Cebisev_poly(n)$ koja formira i vraca niz SVIH Čebiševljevih polinoma do stepena n na intervalu [-1,1]. Nacrtati grafik svih formiranih Čebiševljevih polinoma.
- Napisati M-fajl integrali.m sa funkcijom integrali(f) koja korišćenjem ugrađene MATLAB funkcije quad() računa i štampa vrednosti sledećih integrala:

$$\int_{-1}^{1} f(x)dx, \qquad \int_{-1}^{1} f(x) \cdot \sin(x)dx, \qquad \int_{-1}^{1} f(x) \cdot L_{5}(x)dx, \qquad \int_{-1}^{1} L_{5}(x) \cdot L_{3}(x)dx,$$

gde je $L_i(x)$ Ležandrov polinom stepena i. Prosleđena funkicija f može biti složena funkcija.

15.

(kolokvijum 2012.)

- Napisati M-fajl legendre.m sa funkcijom L = legendre(n) koja kao rezultat vraća Ležandrov polinom L stepena n na intervalu [1,1].
- Napisati M-fajl polinom.m sa funkcijom P = polinom(n, m) koja kao rezultat vraća polinom P dobijen preko formule:

$$P(x) = (1 - x^2) \frac{d^m}{dx^m} L_n(x)$$

gde je $L_n(x)$ Ležandrov polinom stepena n za $-1 \le x \le 1$.

• Napisati M-fajl integral.m sa funkcijom I = integral(n, m, tol) koja sa tačnošću tol približno određuje i kao rezultat vraća vrednost integrala $\int_{-1}^{1} P(x)e^{x}dx$. Integral računati korišćenjem uopštene Simpsonove formule. Polinom P(x) je polinom dobijen pod (2).

SISTEMI LINEARNIH JEDNAČINA

16.

- \bullet Napisati M-fajl sistem.m sa funkcijom x = sistem(A, B) koja metodom proste iteracije rešava sistem jednačina Ax = B. Broj iteracija fiksirati na 50.
- Napisati M-fajl matrica.m sa funkcijom $[A \ B \ x] = matrica(broj, d)$ koja vraća kolonu B duzine d čiji su svi elementi jedinice, kvadratnu matricu $A_{d\times d}$ koja iznad dijagonale ima jedinice, po dijagonali ima $10 \cdot broj$, dok na prvoj poddijagonali ima broj 1, na drugoj poddijagonali ima broj 2, itd., kao i vektor x koji je rešenje sistema Ax = B (koristiti fajl sistem.m za nalaženje vektora x).

17.

- ullet Formirati M-fajl dominantna.m sa funkcijom d=dominantna(A) koja proverava da li je zadata matrica A dijagonalno dominantna .Funkcija vraća vrednost 1 ako je matrica dijagonalno dominantna, inače vraća 0.
- Formirati M-fajl sistem.m sa funkcijom $[iter\ x] = sistem(A,B,tol)$ koja nalazi rešenje sistema Ax = B Gaus-Zajdelovom metodom pod uslovom da je matrica A dijagonalno dominantna. Inače ispisati poruku "Matrica nije dijagonalno dominantna". Iterativni postupak se prekida kada za dve uzastopne iteracije važi $|x_k x_{k-1}| \le tol$. Program vraća rešenje x i broj iteracija iter.

18.

- \bullet Formirati M-fajl LUdekompozicija.m sa funkcijom x=LUdekompozicija(A,B) koja metodom LU dekompozicije vraća rešenje sistema Ax=B. Koristiti ugrađenu matlab funkciju lu.
- \bullet Formirati M-fajl inverzna.m sa funkcijom inverzna=inverz(A) koja nalazi matricu A^{-1} korišćenjem funkcije iz fajla LUdekompozicija.m.

NELINEARNE JEDNAČINE

19.

Neka je funkcija f zadata eksplicitno funkcijskim M-fajlom funkcija.m.

- Napisati M-fajl Njutn.m sa funkcijom x = Njutn(x0, y, tol) koja za unete argumente x0, y i tol vraća rešenje jednačine f(x) = y (gde je x0 početna vrednost iterativnog procesa) izračunato Njutnovom metodom sa tačnošću tol. Kriterijum zaustavljanja je $|f(x_i) y| < tol$. Broj iteracija ograničiti na 100. U slučaju da je dostignut maksimalan broj iteracija štampati odgovrajuću poruku. (Pretpostavka je da su ispunjeni svi uslovi za primenu metode.)
- Napisati M-fajl tablica.m u kome su zadati vektori Y i x0 iste dužine n, i vrednost tol. Pretpostavka je da su elementi vektora Y različiti. U m-fajlu se formira tablica $(X_1,Y_1),\ldots,(X_n,Y_n)$, gde su X_i , $i=1,\ldots,n$ rešenja jednačina $f(X_i)=Y_i$ dobijena korišćenjem funkcije iz prethodne tačke. Vektor x0 sadrži odgovarajuće početne vrednosti za iterativni proces. Tablicu štampati u komandnom prozoru u formatu

$$X : X(1) X(2) \dots X(n)$$

 $Y : Y(1) Y(2) \dots Y(n)$

• Napisati M-fajl vredfunk.m sa funkcijom y = vredfunk(x) koja vraća vrednost Lagranžovog interpolacionog polinoma u tački x dobijenog korišćenjem svih vrednosti iz formirane tablice. (Niz čvorova x_i , i = 1, ..., n ne mora biti rastući.)

20.

Neka je funkcija f(x) zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $F = [f_1, ..., f_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica ne mora biti ekvidistantna.

- ullet Napisati M-fajl funk.m sa funkcijom y=funk(x) koja prvo formira Njutnov interpolacioni polinom sa podeljenim razlikama na osnovu svih vrednosti vektora X i F iz fajla tablica.m a zatim vraća vrednost formiranog polinoma za ulazni argument x.
- Napisati M-fajl polov.m sa funkcijom nula = polov(tol) koja na intervalu $[x_1, x_n]$ računa i vraća rešenje jednačine funk(x) = 0 metodom polovljenja intervala sa tačnošću tol. Funkcija treba da proveri da li su uslovi za primenu metode polovljenja intervala ispunjeni i da prekine program i vrati poruku ukoliko nisu. Prvi i poslednji element vektora X (x_1 i x_n) dobijaju se pozivanjem fajla tablica.m.

21.

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $F = [f_1, ..., f_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica ne mora biti ekvidistantna.

 \bullet Napisati M-fajl funk.m sa funkcijom y = funk(x) koji za unetu vrednost argumenta x vraća y, približnu vrednost funkcije u toj tački izračunatu pomoću Njutnovog interpolacionog polinoma sa podeljenim razlikama, koristeći sve vrednosti iz M-fajla tablica.m.

- Napisati M-fajl nula.m sa funkcijom $[x,briter] = nula(x_0,tol,iterM)$ koja računa i vraća x, rešenje jednačine funk(x) = x metodom proste iteracije sa tačnošću tol, kao i broj iteracija briter. Kriterijum zaustavljanja je: $|x_n x_{n-1}| < tol$. Broj iteracija ograničiti na iterM i ispisati poruku da li je zadovoljena tačnost ili je dostignut maksimalan broj iteracija. Vrednosti funkcije u tačkama iteracije x računati pomoću funk(x) iz M-fajla funk.m. Pretpostavka je da je funkcija na tom intervalu kontrakcija. Za početnu tačku iterativnog niza uzeti tačku x_0 .
- Grafički prikazati, funkcijom $grafik(x_0, iter M)$ u M-fajlu grafik.m, zavisnost brzine konvergencije od tačnosti tol ako se ona kreće od 10^{-4} do 10^{-3} sa korakom 10^{-4} . (Pod brzinom konvergencije se podrazumeva broj iterativnih koraka.)

22.

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $F = [f_1, ..., f_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući i ekvidistantan) za tu tablično zadatu funkciju.

- Napisati M-fajl Njutn1.m sa funkcijom koef = Njutn1() koja vraća koeficijente I Njutnovog interpolacionog polinoma (po promenljivoj q), koristeći sve vrednosti iz tablice.
- Napisati M-fajl nula.m sa funkcijom [I,Y,x] = nula(x0,xF,tol,iterM) koja računa i vraća nulu x tablično zadate funkcije iz tablica.m metodom regula-falsi sa tačnošću tol. Kriterijum zaustavljanja je $|x_n x_{n-1}| < tol$, gde su x_n i x_{n-1} dve uzastopne tačke dobijene metodom regula-falsi. Broj iteracija ograničiti na iterM i ispisati poruku da li je zadovoljena tačnost ili je dostignut maksimalan broj iteracija. Za fiksiranu tačku u metodi uzeti xF, a za početnu vrednost iterativnog procesa x_0 . Vrednosti funkcije u tački računati pomoću I Njutnovog interpolacionog polinoma dobijenog u fajlu Njutn1.m. U vektor I i Y upisivati redni broj iteracije i vrednost funkcije u tačkama iz iterativnog niza, redom. (Pretpostavka je da su ispunjeni svi uslovi za primenu metode.)

23.

Neka je funkcija f zadata tablično M-fajlom tablica.m koji generiše dva niza $X = [x_1, ..., x_n]$ i $F = [f_1, ..., f_n]$ (od kojih je prvi strogo rastući) za tu tablično zadatu funkciju. Tablica ne mora biti ekvidistantna.

- ullet Napisati M-fajl Lagranz.m sa funkcijom Lagranz() koja vraća koeficijente Lagranžovog interpolacionog polinoma, koristeći sve vrednosti iz tablice.
- Napisati M-fajl nula.m sa funkcijom x = nula(tol, iterM) koja računa i vraća nulu x tablično zadate funkcije iz tablica.m metodom sečice sa tačnošću tol. Kriterijum zaustavljanja je $|x_n x_{n-1}| < tol$, gde su x_n i x_{n-1} dve uzastopne tačke dobijene metodom sečice. Za prve dve iteracije uzeti krajeve intervala. Broj iteracija ograničiti na iterM i ispisati poruku da li je zadovoljena tačnost ili je dostignut maksimalan broj iteracija. Vrednosti funkcije u tački računati pomoću Lagranžovog interpolacionog polinoma dobijenog u fajlu Lagranz.m. Funkcija treba da ispisuje redni broj iteracije i vrednost funkcije u tačkama iz iterativnog niza, redom. (Pretpostavka je da su ispunjeni svi uslovi za primenu metode.)